

Velja v Ljubljani in

po pošti:

celo leto . . . K 3.00—
pol leta . . . " 1.80—
četrt leta . . . " 90—
na mesec . . . " 30—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 4.00—
pol leta . . . " 2.00—
četrt leta . . . " 1.00—
na mesec . . . " 35—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarja
četrtletno . . . 2 dolarja

Novi naročniki naj pošljajo
naročnino po nakaznici.

se zaračunajo po

in sicer

Površni franko

Licijalna knjižnica

Ljubljana.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica štev. 6/I.
Telefon štev. 360. — Upravištvo je na Marijinem trgu
štev. 8. Telefon štev. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1.60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj p...
vor dopisnica ali znakma. — Dopisi naj se franko.
Rokopisi se ne vračajo.

Zbližanje med rudarji in družbo.

Na Kraljevo so se vršila v Trbovljah posvetovanja zaupnikov stavkajočih rudarjev o stališču, ki naj ga zavzame delavstvo napram vladnemu ultimatu. Prevladala je nazor, da delavci vztrajajo pri zahtevi po zjednačenju z državnimi rudarji. Od vlade predlagani 25 odstotni povešek bi se mogel smatrati zato le kot začasni predujem. Zaupniki so pooblastili vodstvo rudarjev, da stopi še enkrat v direktno zvezo z Premogokopno družbo in poskusi doseči sporazum na podlagi gorenjih načel.

Pogajanja z družbo so se vršila včeraj ves dan v Ljubljani v prostorih družbinega ljubljanskega zastopstva. Istočasno so bila na predsedstvu vlade posvetovanja o ukrepih, ki jih naj vlada stori, da izvede svoje v znanem ultimatu družbi in delavstvu postavljene zahteve. Poročilo, da je vlada odločena izvajati skrajne posledice, je vplivalo na obe stranki v smislu popustljivosti, tako da zaznamujemo včerajšnja pogajanja velik napredek. Upravičeno je upanje, da pride že tekom danes-

njega dneva do sporazuma in da se začne že prve dni prihodnjega tedna delo v rudnikih.

Kot zastopnik osrednje vlade je prispeval v Ljubljano inspektor ministristva za socialno politiko doktor Lotrič, z dalekosežnimi instrukcijami za določne odredbe vlade. Doktor Lotrič ima naročilo, naj doseže za vsako ceno obnovo dela v rudnikih in ustrezne delavskim zahtevam do skrajnih mej možnosti.

O pogajanjih je izdala vlada naslednji, ne baš bistroumni komunik: Danes so se dopoldne in popoldne vršila v reprezentanci Trboveljske premogokopne družbe direktna pogajanja med rudarji in družbo. V treh važnih točkah je prišlo do popolnega sporazuma; v drugih pa utegne odločitev pasti v teku jutrišnjega dne. Danes je prispeval v Ljubljano poseben delegat ministristva za socialno politiko z instrukcijami glede nadaljnjega postopanja. Delegat je bil sprejet zvečer pri vodji deželne vlade doktor Pitamicu.

Razsulo d'Annunzijecev.

Trst, 7. januarja. (Izvirno poročilo.) Iz Upadje poročajo: Blokada Reke se nadaljuje ostro in brez usmiljenja, dokler mesta ne zapusti zadnji D'Annunzijevec. Arditi odhajajo iz mesta trumoma. V sredo popoldne je odpotovala druga skupina, broječa nad pol tisoča mož. Arditi odhajajo v Bečico.

Pulj, 7. januarja. (Izvirno poročilo.) V mesto so dospeli tekom zadnjih dni večji oddelki mornarjev z Reke. Zadnji transport je znašal 300 mož. Blokada na mornarje hudo pritiska. V Pulju je dospela tudi vojna ladja »Cortelazzo«.

Trst, 7. januarja. (Izvirno poročilo.) Iz Sušake je odšel v Pulj 75. pešpolk redne italijanske vojske, da nadzoruje (tjaka)

prihajajoče vojaštvo, posebno mornarje z Reke. Odhajajoča pehota je izročila ves material, ki je bil last italijanskih regularnih čet, generalu Ferrarju.

LDU, Bakar, 7. januarja. Položaj na Reki in Sušaku je neizpremenjen. Izpraznjen Reke se nadaljuje stopnjevanje. Blokada se nadaljuje z vso strogostjo. Snoči je 75. pešpolk regularne italijanske vojske odpotoval iz Sušake v Pulj.

Trst, 7. januarja. (Izvirno poročilo.) Kakor poročajo, je na Reki poškodovanih za nad tucat hiš. Škoda znaša okoli 400.000 italijanskih lir. Novih žrtev med civilnim prebivalstvom in zaznamovati. Doselej so umrli na poškodbah 4 civilisti.

Regent na potovanju v Bosni.

Sarajevo, 7. jan. (Izvirno poročilo.) Danes ob 5. uri popoldne je regent Aleksander dospel v Ilidže. V Bosanskem Brodu sta ga sprejela general Hadžić in predsednik bosanske dež. vlade dr. Srskić. Iz Sarajeva v Ilidže se je prestolonaslednik vozil z avtomobilom. Širijo se vesti.

Sklep jadranskega zbora.

LDU Zagreb, 7. jan. Dne 5. t. m. se je vršilo predposvetovanje in dne 6. t. m. 2. zborovanje Jadranskega zbora v dvorani trgovske zbornice v Zagrebu. Zborovanja se je udeležilo veliko število narodnih poslancev, zastopnikov raznih strank, članov zbora itd. Zborovanje je otvoril predsednik izvrševalnega odbora G. Giunio ter je bil za predsednika zborovanja soglasno izvoljen profesor Spinić, za podpredsednika pa dr. Gregorin in dr. Gazzari. Po političnem poročilu Giunia, poročilu Marianovića o delu zbora, finančnem poročilu dr. Mandića in poročilih grofa Kulmerja, Plavšića in dr. Gazzarija v imenu odbora, ki je finančnil zbor, se je četa odgodila na popoldne. Med tem časom je poseben odbor (prof. Spinić, dr. Rybář, dr. Agielinović in dr. Vratović) še posebej proučil zaupne dele odborovih poročil.

Na popoldanski seji je bil soglasno sprejet nastopni sklep: Rapalska pogodba je žalosten rezultat sočasne razmerila političnih sil Italije in naše države ter ni izraz prava in pravice, brez česar ni trdnega in popolnega mira. Zato Jadranski zbor na svojem 2. zborovanju v Zagrebu dne 6. januarja 1921 a) ostane v celoti pri obnih načelih in smernicah, proglašanih na prvem zborovanju, b) sprejema deklaracijo narodnih zastopnikov iz odtrganih krajev od 1. decembra 1920 v Beogradu, kakor

je danes objavljeno. c) smatrajoč vprašanje odtrganih krajev za vprašanje integritete našega naroda poziva ves svobodni narod, da z vsemi silami podpira narod zaslužjenih krajev, da se gospodarsko, kulturno in narodno vrži in razvija. Z ozirom na to poziva svobodni del našega naroda, da podpira vse organizacije, namenjene tej vrsti. a) v prvi vrsti Jugoslovensko Matico, ki gospodarsko in kulturno podpira Jugoslovence v inozemstvu. d) Gledajoč na vprašanje odtrganih krajev kot samo na del širšega vprašanja o našem položaju na Jadranu in vprašanja o orientaciji našega gospodarskega življenja napram našem Primorju, člani in zaupniki Jadranskega zbora do zaslišanja poročil predsedstva in izvrševalnega odbora ter predlogov večine predhodnega posvetovanja od 5. jan. t. l. skleno nastopno:

1. S sklepom dela dosedanjega prvega razdobia izreka Jadranski zbor izvrševalnemu odboru absolutno priznanje in zahvalo.

2. Delokrog zbora se razširi v tej smeri, da pospešuje in zavaruje vse skupne narodnostne, gospodarske, kulturne in politične interese našega naroda na Jadranu, preskrbujoč tem interesom vpoševanje v mehan in izven mej naše države, pri čemer naša upravičena revindikacija na odtrgane kraje tvori stalnost in bitnost teh interesov.

3. Z ozirom na to se Jadranski

zbor preosnuje v organizem, ki bo po svoji sestavi predstavljal vse žitelje v jadranskem vprašanju, kateri bodo na podlagi pravil, ki se bodo sprejela na podlagi dosedanje oblike zbora, mogli pospeševati vse naše jadranske interese.

4. Izvoljeni novi odbor, oziroma njegovi zagrebški člani morajo pripraviti vse potrebno za sklicanje ustanovnega zborovanja razširjenega zbora v roku 6 mesecev v Beogradu, ako pa bi to ne bilo izvedljivo, v mestu, ki bi bilo najprimernejše.

ZASEDBA OSVOBOJENEGA OZEMLJA.

Beograd, 7. jan. (Izvirno poročilo.) Kakor doznava naš dopisnik, so končane vojaške in administrativne priprave za zasedbo ozemlja, ki je že okupirano po Italijanih, a prisojeno po rapalski pogodbi nam. Z zasedenjem začne naše oblasti v ponedeljek zjutraj. Prevzemanje državnih uradov bo trajalo več dni, računa se pa, da bo končano tekom prihodnjega tedna. Prebivalci osvobojenih pokrajin se pripravljajo, da kar najbolj slovesno sprejmejo naše vojaštvo in uradništvo.

NAŠI OTOČANI PREPODILI ARDITE.

LDU, Cirkvenica, 7. januarja. V Dobrinju na otoku Krku so skušali Arditi ropati. Prebivalstvo pa se je na vsem otoku organiziralo in oborožilo ter preganalo ardite, ki so se zbrali v mestecu Krku pod varstvom kraljevih karabinjerjev. Po vsem otoku Krku so se osnovali narodne straže. Povsod vlada sedaj največji mir in red. Enako se je zgodilo tudi na otoku Rabu, kjer so se arditi umaknili v mestece Rab in kjer čakajo sedaj ugodnejših časov.

NOVI RAZGOVORI MED TRUMBICEM IN RADICEM.

LDU, Zagreb, 7. jan. Nocoj je došel v Zagreb naš bivši zunanji minister dr. Ante Trumbić, ki bo imel tukaj posvetovanje z Radicevo stranko glede njenega stališča radi sodelovanja v konstituenti.

PRISEGA KOT KUPČIJA.

LDU, Zagreb, 7. jan. „Večer“ poroča iz Beograda, da so komunistični poslanci pripravljali, položiti prisego v konstituenti. Kot protislužbo pa skušajo izsiliti, da se jim zopet dovoli izdajanje njihovih listov. Beograjsko komunistično vodstvo je nezadovoljno z zagrebškim vodstvom, ki je prežgodaj pokazalo obraz in ker ni znalo najti zvez z seljaškimi republikansko čutečimi množicami.

UJEDINJENJE ZEMLJORADNIKOV.

LDU Split, 7. jan. Včeraj je bilo tukaj mnogoštevilno obiskano prvo pokrajinsko zborovanje težačke stranke. Na zborovanju so govorili poslanci Stolić, Džokić, Moskovljević in Frančić, ki so kritizirali delo vladnih strank in razvijali program zemljoradnikov. Poslanec Moskovljević je naglašal, da je naloga zemljoradniške stranke med drugim tudi ta, da pripravi pot notranjemu, to je duševnemu edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sklenjeno je bilo, da se »Savez slovenske Dalmanije« smatra odsej za sestaven del »Saveza zemljoradnikov« v Beogradu.

ANGLEŠKO RUSKA TRGOVSKA POGODBA.

LDU, London, 7. jan. Zunanji minister lord Curzon je v noti, naslovljeni ruski vladi, protestiral proti očitkom ruske vlade, češ, da je edino Anglija kriva, da se trgovinska pogodba še ni ratificirala. Lord Curzon izraža v noti nado, da se trgovinska pogodba kmalu ratificira. Načrt pogodbe, katerega ponese Krasin v Moskvo, je tak, da se lahko z gotovostjo računa na to, da ga bo ruska vlada sprejela.

KOLERA MED WRANGLOVCI.

LDU, Moskva, 7. januarja. Med ujetniki Wranglove armade v Carigradu je izbruhnila kolera. Doselej je bilo 20 mrtvih slučajev.

Premije za povečanje produkcije.

Stavkajoči rudarji so se postavili na pravilno stališče. Sklenili so, da pod gotovimi garancijami sprejmejo predlogo vladnega ultimata od 4. t. m. Vrh tega hočejo storiti vse, da se poveča produkcija premoga, seveda pod pogojem, ki je ali bi vsaj moral biti že itak samoumeven, da pride del na ta način povečanega dobička tudi njim na korist.

Ne vemo še, kako stališče je ali bo zavzela premogokopna družba k temu predlogu. Čudno je namreč, da je družba stavila najraje ličnejše zahteve tekom pogajanj, če onega po povisani produkciji ne. Morda so imeli prav stavkajoči delavci, ko so trdili, da družba sploh ni zainteresirana na večji produkciji premoga. Tem bolj pa je interes na država, saj je povečanje produkcije skoraj edino sredstvo za zboljšanje današnjih neznosnih gospodarskih razmer. Edino le s tem moremo omejiti naraščanje dražine, edino s tem zboljšati socialno mizerijo. Povišanje plač in mezd je le vedno dvorezno orodje, ki vedno udari tudi onega, ki ga je dosegel. Večja produkcija pa prinaša olajšanje brez oškodovanja na drugi strani.

Ako bi imela torej trboveljska družba res kakšno pomisleke proti rudarskemu predlogu, bo pač vlada imela toliko moči in energije, da bo znala te ovire odstraniti. Delavci soudeležbo na dobičku, nastalem vsled povečane produkcije. Temu pač tudi podjetje ne more ugovarjati. Vprašanje je le, kako to soudeležbo urediti, ker je mo-

goče le tedaj, če ima delavstvo vpogled v poslovanje podjetja. To pa je za današnje naše kapitaliste še nekaj nepojmljivega in Zveza industrijev se je čutila dolžno pri-skočiti Trboveljski družbi na pomoč s principelnim protestom.

Povdarjamo pa za naše kapitaliste. Mnogokje drugje so podjetniki že pristali ne le na kontrolo delavstva, ampak naravnost na soudeležbo, in to ne v svojo škodo. Najnovejši primer imamo na Angleškem, kjer se je rudarski štrajk končal na temelju premij za povečano produkcijo in kooperacijo rudarjev in lastnikov. Uspeh je bil naravnost sijalen. Produkcija premoga se je povečala nad vse pričakovane in skupno delo je prineslo dobiček ne le podjetnikom in delavcem ampak v prvi vrsti vsemu narodnemu gospodarstvu.

A kontrola in kooperacija bi bili prvi koraki k socializaciji. Za ljudi, ki še vedno ne poznajo duševne revolucije današnjih dni, je to velik bav - bav. Mi pa smo uvereni, da bi dobila takšna ureditev ravno vsled tega socializacijskega značaja poleg materialno - gospodarskega pomena še idealno - socialen pomen, ki bi po svoji vrednosti in važnosti prvega čaleč prekašal. Zato želimo, da bi med točkami trboveljskega sporazuma, do katerega pride po vseh znamenjih te dni, stala v prvi vrsti določba o nagradah delavstvu za vsako tono premoga, ki jo spravilo nad dosedanje normalo na svetlo.

RUSKO-ROMUNSKI ODOŠAJI.

LDU Bukarešta, 7. jan. Vlada objavila komunikate, ki se peča z odnošaji med Romunsko in sovjetsko Rusijo. Med dr. se v komunikacijah glasi: Pogajanja med obema državama se je pričela že lanskega februarja na Koncentraciji ruskih čet, na romunski meji je bila odločena vsled tega, ker je bila Rusija primorana, da nastani svoje čete čez zimo v enem delu države, kjer jih bo mogoče prehraniti. Če bi bila romunska vlada nameravala napasti Rusijo, tedaj bi se bil izvršil napad tedaj, ko so zbrali Rusi vse moči na poljski fronti in na frontah protirevolucionarcev.

ITALIJANSKA KOMUNISTA IZGNANA IZ ŠVICE.

Bern, 6. jan. (Izvirno poročilo.) Zvezni svet je zaradi komunističnega delovanja izgnal iz Švice v Lausannu prebivajočega Italijana Terenzija in Tempelina.

RUSIJA HOČE ANEKTIRATI PERZIJU.

LDU, London, 7. jan. Po vesteh iz Carigrada se peča ruska vlada z mislijo, da bi svojemu ozemlju priključila Perzijo.

ZAPADNA OGRSKA IN ANTANTA.

Dunaj, 7. jan. (Izvirno poročilo.) Iz Budimpešte poročajo, da je prejel predsednik madžarske mirovne delegacije dva dneva pred Božičem od poslanstva sveta v Parizu noto, v kateri se povdaria, da je priklonitev Zapadne Ogrske k Avstriji obvezna za velesile. Čeprav Madžarska smatra, da to zanko ni obvezno. Tudi izir-ritev Zapadne Ogrske Avstriji ni pravica za Avstrijo, temveč dolžnost, ki jo mora izpolniti antanta. Zato bo sestavljena posebna komisija, ki bo od Madžarske prevzela Avstrijo prisilene kraje ter jih potem tel izročila. Vsebinske te note je napravila v budimpeštanskih političnih krogih porazen vtis. Listi tolažijo javnost, da nota ni tako huda in izražajo upanje, da se bo dala zadeva Zapadne Ogrske morda še ublažiti.

SREDSTVO PROTI TUBERKULOZI.

LDU, Pariz, 7. jan. Radi spretnih in mukepolnih poskusov pod-ravnatelja Pasteurjevega zavoda dr. Calmetta se nudi človeštvu blagodejna iznajdba. Tuberkuloza pri živalih je premagana. Dr. Calmetta je izjavil, da je to šele začetek in da se nam odkrivajo še nove možnosti, ako bomo v tej stvari napredovali.

STAMBOLJSKI ZA SPRAVO SLOVANSKIH NARODOV.

LDU Praga, 7. jan. Sotrudnik lista »Venkov« je izjavil Stamboljski, da je na Poljskem imel nad 20 govorov, v katerih je nastopal za češko-poljski sporazum. Ob onem je izjavil Stamboljski, da je kljub od-klanjajočemu stališču beograjske vlade za češko posredovanje, če mogoče pod osebnim vodstvom predsednika Masaryka, ki naj bi s posredovanjem Josel, da bi se Srbija in Bolgarija spoprijaznil. Stamboljski je rekel, da bi se Bolgarija rada podvr-gla pravoreku razsodišča, sestavljenega iz slovanskih narodov, ki naj bi odločevalo v srbsko-bolgarskem sporu.

POGAJANJA Z MUSLIMANI SE ŠE NE VRSE.

Sarajevo, 7. jan. (Izvirno poročilo.) Kakor se doznava iz poučnih krogov so vse vesti o pogajanjih z muslimani neresnične. Muslimanski poslanci se nahajajo vsi doma, deloma v Sarajevu, deloma na deželi. Vlada jih je sicer pozvala v Beograd, odpotujejo pa tja šele v ponedeljek.

MINISTER KUKOVEC V ZAGREBU.

LDU Zagreb, 7. jan. Minister za trgovino in industrijo dr. Vekoslav Kukovec je imel včeraj kratko konferenco z nekaterimi predstavniki našega gospodarskega življenja, ki so mu ob tej priliki sporočili svoje želje in pritožbe. Minister je izjavil, da vlada uvideva upravičenost mnogih pritožb in da je treba v trgovinski politiki pričeti delo v drugih smereh, ki bodo imele več ozira na našo domačo produkcijo. Nadalje je izjavil, da so pogajanja radi sklepa trgovinske pogodbe z Nemčijo prekinjena, ker se morajo prej še razjasniti nekatere sporna mednarodna vprašanja, ki izvirajo iz določil versailleske pogodbe.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA.

7. januarja.

Valute in devize.

Dunaj: Dinarji 1680—1700, dolarji 674—678, švicarski franki 10.425—10.475, češke krome 751—757, madžarske krome 120.25—122.25, lire 2270—2325, nemške marke 923—929.

Praga: Dinarji 218, švicarski franki 1358.50, lire 307, funti 321, dolarji 87, avstrijske krome 12.90, poljske marke 11.50.

Carli: Berlin 8.921/2, New York 625, London 23.52, Pariz 38.50, Milan 22.52, Praga 7.20, Zagreb 4, Dunaj 1.45, avstrijske krome 1, Varšava 1, Budimpešta 1.071/2.

Beograd: Barza radi božičnih praznikov zaprta.

Zagreb: Borza radi pravoslavnega božika zaprta.

Protest proti rapalski pogodbi.

Vladi v Beogradu, zavezniškim vladam, vladam nevtralnih evropskih držav, veleposlaniški konferenci v Parizu ter Zvezi narodov v Ženevi je bila poslana sledeča deklaracija bivših narodnih zastopnikov naših zasedenih krajev:

Že v začetku vojne so proglasile evropske velesile, katerim se je pozneje pridružila tudi Italija, da spada med cilje svetovne vojne tudi zaščita in osvoboditev malih narodov. Ameriški predsednik Wilson je uvrstil v svoj program tudi ureditev vzhodnih mej italijanskega kraljevstva po jasni narodopisni črti. Z rimskim paktom, ki je bil sklenjen 10. aprila 1918 so ugotovili zastopniki italijanskega in jugoslovenskega naroda, da se teritorialna vprašanja med Italijo in Jugoslavijo rešijo na prijateljski način, na temelju narodnostnega načela in pravice narodne samoodločbe ter z ozirom na življenjske interese obeh narodov. Rimski pakt so javno odobrili merodajni italijanski faktori, pozdravljali ga je angleška vlada, vlada ameriških Zedinjenih držav ter sestane premiorjev Francije, Italije in Anglije v Versailles 5. junija 1918.

Po pogodbi, sklenjeni v Rapallu 12. novembra 1920 med jugoslovansko in italijansko vlado bi imelo priti pod Italijo 600.000 narodno zavednih Jugoslovancev, ki kompaktno prebivajo na Gorškem, v Trstu in okolici, v Istri, ter v delih Kranjske in Dalmacije. Radi takozvane italijanske strahotne meje je potegnena črta med Italijo in Jugoslavijo čez živo telo jugoslovanskega naroda, ki prebiva v zasedenih krajih. Tema narodu ni bila dana prilika, da se svobodno izreče za državo, kateri hoče pripasti. Z rapalske pogodbe so zasedeni kraji odrezani od svojega narodnega zaledja ter izpostavljeni gospodarski, narodni in kulturni propasti.

Rapalska pogodba, katero je jugoslovanska vlada sprejela samo pod pritiskom razmer, krši narodnostno načelo in pravico samoodločbe narodov, zoperstavlja se svetovnim danim oblikam in ugonablja prebivalstvo krajev, ki imajo priti pod Italijo. Zato Jugoslavlani v teh krajih sammarzitskega sporazuma ne morejo priznati, in zastopniki zasedenih krajev svečano in nedolžno protestirajo proti rapalski pogodbi ter izjavljamo, da na bo trajnega mira in zaščitenega prijateljstva med Jugoslavlani in Italijani, dokler se ne popravi krivica, storjena nad našim narodom, dokler se ne izvede revizija rapalske pogodbe.

Dunaju preko Beograda

Vesti, ki prihajajo s Koroškega, nam krčijo nestr. Pregantanja, ki so jim izpostavljeni naši ljudje, brezpravnost, ki vlada onstran Karavank za vse one, ki so se v plebiscit, glavnju postavili na našo stran, dosega take meje, da te strah. V naših časopisih se vrste dan za dnem izremitse tožbe, pozivi na pomoč, obudni klici trpinčenega ljudstva.

Kdo ne postaja nestrben vzorico nezrosnih in brezkončnih najhujših gamosilnosti nemških gospodovalcev? V tej težki atmosferi je najhujša zavest onemoglosti nemoči, ki tlačja že nas v svobodnem delu Slovenije, kat šele one bedne naše sonarodnlake, ki so ostali pod tujevo peto. Ako hočemo vršiti svoje narodno delo primerno, izdatno in esektivno, moramo naiti tudi akcijski način, ki nam in Korošcem po eni strani moralne utelje, po drugi pa tudi delanske pomoči.

Tak način se mora naiti ravno sedaj, ko stoliimo pred slovesno otvoritvijo ustavotvorne skupščine. Par-

Romarji „Umetniškega gledališča“.

Del svetovnoznanege »Umetniškega gledališča« iz Moskve gostuje pravkar v Zagrebu. Gostovanja so se pričela 18. decembra 1920 s »Črešnjem vrtnem« Čehova. Administracija umetniške trupe je sklenila z zagrebško upravo prvotno pogodbo za pet predstav. Kor je bilo za zanimanje občinstva nenavadno veliko ter je raslo od predstave do predstave, je uprava neglede na ogromne stroške in s tem zvezane visoke vsotne cene rok gostovanja podaljšala. Tako bodo znameniti moskovski gostje odigrali pred zagrebškim občinstvom skoro ves svoj repertoar. V prvem ciklu so igrali Čehova »Črešnjevi vrtni«, Knuta Hamsuna »V kremenitih življenja«, Dostojevskega »Brate Karamazovi«. (Scene iz romana, dva večera) in Čehova »Tri sestre«. Uspeh je bil ogromen. Po vsaki predstavi je prirelo do zadnjega kotička zasedeno gledališče bučne ovacije imenitnim gostom. Tudi med akti ni bilo ploskanja ne konca ne kraja, dasiravno člani po sta-

lamentarni običaji nam obetaio za takrat zunanje politično deklaracijo. V njej mora stati tudi nasus o našem preteklem in sedanjem in bodočem razmerju do Avstrije, specialno poglavje o vprašanju Koroške. Dolžni smo še odgovor dr. Rennerju in dalje novemu državnemu tajniku Mayru.

Kak bo ta odgovor? Mi smo ga svoi čas zapisali in vsakdo izmed nas bi ga brez posebnega premišljanja lahko bral iz svojega narodnega čuvstvanja, iz trpkoga žolča in gneva, ki nas peče. Naša skrb pa je, ali bomo tak odgovor čuli z ministrske tribune v Beogradu.

S posebnim povdarkom za nje smo tukaj da te danes naša slovenska odgovornost velika. Svesti si potrebe, da si mora naša slovenska nesreča iskati leka v pozitivni akciji ne v brezplodnem, sentimentalnem nerganju, pozivamo naše ljudi v Beogradu, da ob tej priliki izpolnijo svojo dolžnost. Treba je zainteresirati belearsko časopisno javnost za koroške dogodke in s tem ustvariti primerno resonanco. Naši poslanci v parlamentu so dolžni napraviti primerno akcijo, da se bodo v njej čuli glasovi, iz katerih naj zvedo na Dunaju odgovor. Naša dolžnost je povzročiti, da se bo to zgodilo, in ne samo to, marveč po opisani poti doseči, da se bo na Avstrijo izvajala preslita, ki naj zboljša položaj naših nesrečnih Korošcev, pred vsem pa jim da v teh težkih časih preiskušnje moralno oporo.

Poslanci iz Slovenije vseh strank morajo danes vršiti tudi zastopstvo neosvobodenih delov Slovenije. Tega se morajo zavedati, zato jih opozarjamo danes, ko te še primeren čas.

Konec ustavne debate.

Beograd, 6. jan.

Na zadnji seji ministrskega sveta v sredo zvečer je bila dokončana razprava o načrtu nove ustave. Sklenilo se je, da minister pravosodja in za konstituanto Trifković izvrši zadnjo redakcijo nove ustave, da se da potem ustava v tisk in razdeli poslancem. V glavnem se je sprejel načrt ustave izdelan od vlade dr. Vesniča z malimi izpremembami. Novi načrt ima določbo, da mora biti pouk v ljudskih šolah obvezen in brezplačen in da se v vsej kraljevini vrši po enem programu. Za državni svet in kasalsko sodišče je uveden volilni sistem.

Danes popoldne od 17. do 20. je bila seja ministrskega sveta, na kateri so prebrsali ustavni načrt ter se je sklenilo, da se bodo v bodoče izdajali redni komunikaciji o delu vlade na ministrskih sejah, da javnost ne bo površno ali enostransko informirana o delu ministrskega sveta.

6. t. m. ob devetih se je v ministrstvu za socialno politiko sestala važna konferenca, na kateri so prebrsali gospodarski položaj delavcev in sklenili koraki za rešitev delavskega vprašanja paralelno z vladno akcijo zoper protidržavne elemente. Konference so se udeležili vsi interesirani ministri.

EDINI SLOVENSKI DNEVNIK,
KIPOROČA STVARNO
IN NEPRISTRANSKO,
JE „JUGOSLAVIJA“.

rem običaji svojega gledališča ne prihatajo pred zavoso. To je bil res dorodek v Zagrebu. Časopisi so posvečali vsaki predstavi obširne in izčrne članke: vsi kritiki so enoglasno konstatirali, to je vrhunec skupne igre, to je nekaj nenavadnega, tega Zagreb še ni videl. Navdušenje v občinstvu, na tudi v umetniških in zlasti igralških krogih je bilo nepopisno. Vseh pet dni v Zagrebu skoro niso govorili drugega kot o »Hudožestvenem teatru«. Naval na gledališke blagaine je bil tako velik, da so cele trupe ljudi ostale brez vstopnic.

S pravtako slajnim uspehom je gostovala trupa v Sofiji in Beogradu. Člani »Umetniškega gledališča« niso politični begunci, temveč so prišli po naključju za meje ruske sovjetske republike. Zgodilo pa se je to tako. 1919. leta je dosegla mizerija prehrane v Moskvi svoj vrhunec. Ljudje so stradali, da je bilo strah in groza, na karte nisi skoro ničesar dobili pri tajnih prekupčevalcih pa so bile cene tako visoke, da se niti ovsnega, s slamo mešana kruha nisi mogli naleteti do siterga. Kakor povsod, tako so se tudi v gledališču pojavile posledice pomanjkljive in sla-

Vesti o zasedbi Raba in Krka.

Test, 6. jan.

»Piccolo della Sera« poroča iz Rima z dne 6. t. m. jutraj: Včeraj so večerni listi prejeli iz Ancone vest, da so jugoslovanske čete zasedle otok Rab, kar je v političnih in parlamentarnih krogih povzročilo veliko vznemirjenje. Poudarjajo, da se je zasedba otoka, daji ga rapalska pogodba priznava kraljevini SHS, izvedla pred izmenjavo ratifikacije sporazuma. Tako postopanje ne nasprotuje le vsaki obliki mednarodnega prava, marveč je tudi nekorektno. — V vladnih krogih potrjujejo vest o zasedbi otoka Raba. Po informacijah, ki jih je dobilo ministstvo za zunanje stvari, otoka niso zasedli vsled ukaza beogradske vlade, ampak po iniciativi kraljevini vojaških poveljnikov. Zasedli so otok, ker se na njem nahajajo le majhni oddelki čet. Tudi reški legionari še niso popolnoma izpraznili otoka. Italijanska vlada je proti zasedbi takoj protestirala pri beogradski vladi potom srbskega poslanca v Rimu in italijanskega poslanika Manzoniya v Beogradu, in je zahtevala, naj jugoslovenske čete takoj zapustijo otok. Domnevajo, da bodo jugoslovenske čete, ki bi se lahk smatrale za iregularne čete, ker so postopale brez ukaza vlade, kmalu zapustile otok. Menda ni treba poudarjati, da se ratifikaciji rapalske pogodbe ne moreta izmenjati, dokler se jugoslovanske čete ne umaknejo z otoka.

List pripominja, da je bila v Rimu razširjena vest, da so Srbi zasedli otok Krk, da pa je bilo to poročilo dementirano. Danes poročajo, da so Srbi zasedli otok Rab. Očitno sta se v prvi vesti zamenjali ime in dve sosednji otokovi.

Slovinci v Kragujevcu.

Kragujevac, 3. jan.

Kragujevac leži v osrčju Srbije in tvori glavno mesto svetovno znane junaške Šumadije. V mestu je srbski topniški arzenal, ki je bil pred vojno popolnoma moderno urejen in glede kakovosti ni zaostajal prav nič za dunajskim arzenalom. Seveda pa je tudi mnogo manjši. Imel je v mnogostevilnih ličnih oblikah livarno za topove, puškarnico, oddelek za izdelovanje municije in številne druge strokovne oddelke. Danes je žalibog popolnoma razrušen. Med vojno so odnesli Nemci in Avstrijci vse stroje, zgradbe same pa obično poškodovani. S popravami so začeli takoj po osvoboditvi Srbije. Delo gre res le počasi naprej, a napreduje vendar. Danes je zaposlenih v arzenalu že nad 1500 delavcev. Med njimi je tudi precej Slovencev. Arzenal ima lastno obrtno šolo (pitoška škola) ki ima namen vzgojati strokovno izvežbane kvalificirane delavce. Solo obiskuje letos tudi 6 slovenskih dečkov, 9 Slovencev pa obiskuje tečaj za puškarske mojstre.

Slovinci se v lepi Šumadiji med prijaznimi Srbijanci prav dobro počutijo. Za pritožbe, ki jih prinašajo slovenski listi iz raznih strui srbskih garnizij mi dosedaj nimamo povoda. Ako bo šlo tako naprej, se bomo vrnili v ožjo domovino le s hvalo in hubeznijo do srbske »braće«. Božič smo praznovali prav lepo. Tako prijetno seveda ni bilo, kakor bi bilo doma med svojci, a nabralo se nas je veliko število prečanov, seveda skoro sami vojaški. Naši malčki iz pitoške šole so priridili ljubko božičnico z okrašenim božičnim drevesom. Posetila sta jih tudi upravnik arzenala in nadzornik šole.

Srečno novo leto vam v Sloveniji!

Slovenski fantje.

be prehrane v boleznih, ter pretile nanesti težek udarec ansamblu, repertoarju in sploh celumu »Hudožestvenem teatru«. Te težke prilike so napotile upravo, da je poslala del svojega ansambla v Harkov. Južno rusko mesto, središče žitorodne Rusije. Na ta način bi se oba dela velikega ansambla lažje prehranjevala. Med noko predstavo »Črešnjevega vrta« v Harkovu pa se je zgodilo, da so čete generala Denikina zasedle mesto. Zveza harkovske trupe z Moskvjo je bila pretrgana. Trupa je odšla za Krim, potem v Odeso. Rostov na Donu in slednjič v Ekaterinodar, sedež Denikinove vlade. Po Denikinovem porazu se je preselila trupa v gruzijsko mesto Tiflis. Tu je ostala šest mesecev ter dala 50 predstav. Nato so se obrnili »hudožestveniki« proti Batumu ter se izselili v Carigrad. Od tod so jih pozvali v Sofijo, v Beograd in Zagreb. Vsa družba je povabljen v Milan in na Dunaj in se dosedaj še ni odločila, kam pojde.

V Ljubljani bodo gostovali »hudožestveniki« dne 11., 12. in 13. januarja t. l. ter se potem vrnejo v Zagreb.

Razna poročila.

Pred demisijo francoske vlade. Presbizo javlja: V parlamentarnih krogih smatrajo za mogočo demisijo kabineta g. Leyguesa. Kabinet bo menda podal ostavko pred sklicanjem parlamenta, tako da se bo nova vlada predstavila parlamentu prihodnji teden. Ako bi se mu to ne posrečilo, se imenujeta osebi blvskega predsednika republike Polncareja in predsednika sedanjega parlamenta.

Sestane vrhovnega sveta. Agence Havas potrjuje, da bo sestanek vrhovnega sveta v Parizu dne 19. t. m.; razmotrivalo se bo stališče zaveznikov sprito neizpolnitve raznih določb mirovne pogodbe in protokola spaskega po Nemčiji.

Grški parlament. Povodom otvoritve grške narodne skupščine je imel kralj, ki je bil, kakor poroča »Neue Freie Presse«, ves ginen v Atenah pristolni govor, v katerem je izrazil svojo srečo in svojo ljubezen do naroda ter svojo hvalečnost napram zaveznikom za njihovo dobrotno vpošteva-

nje in uvažanje pravic grškega naroda. Naznanil je reformno ustave v zmislu demokratične organizacije zbornice. Glede zveze s Srbijo je izjavil kralj, da je s to zvezo dana garancija za mir na Balkanu.

Silajen sprejem morilca Esad paše v Albaniji. Iz Skadra poročajo: V Valono je dospel morilec Esad paše. Nasprotniki umorjenega predsednika albanske vlade so priredili manifestacije ter so morilca v trumfu peljali skozi mesto kot rešitelja domovine.

Protiboljševski pokret na Kavkazu. Pariški listi poročajo, da je na južnem Kavkazu prišlo pod vođstvom imama Šanila do resn »protiboljševskih« pokretov. Pri spopadu z boljševiki so ti izgubili 4000 mož, 100 strojin in 6 topov.

Ardijski sinajnovci. V dublinski grob. H so oborožen sinajnovci preiskali hiše davkarjev in odnesli denarja v skupni vrednosti 10.000 funtov sterlingov.

Gospodarstvo.

MOŽNOST NAŠE TRGOVINE Z REKO.

Pred kratkim smo poročali, da je postal voditelj reške avtonomske stranke g. Gotthard italijanskomu generalu Caviglii brzolavko. V kateri ga prosi za posredovanje pri beogradski vladi glede preskrbe Reke z živil. O tej zadevi je dal g. Gotthard zagrebškemu »Jutarnjemu listu« še sledeče informacije:

Že koncem novembra sem v Beogradu hotel doseči odpošiljanje živilijskih potrebščin na Reko po odhodu D' Annunzia. Glasom mojega predloga nai bi država sama prevzela pošiljanje živilijskih potrebščin na Reko, da bi na ta način Rečani dobili živeža dovolj in poceni. Mo predlog je bil na pristojnih mestih sprejet z razumevanjem. Neki minister mi je celo dejal, da bi bilo nespmetno, če bi vlada predlog zavrela. Pripomnil je samo, da te edina ovira za sprejem tega predloga rapalska pogodba, katera tedaj še ni bila ratificirana od strani Italije. Indirektno pa se mi je namignilo, da bi se z Reko lahko sklenil trgovski sporazum le, če bi na to pristala Italija. V tej zadevi sem se potem skušal pogajati z nekaterimi velebankami, a tudi od njih sem dobil poasnio, da se v tej zadevi brez vednosti Italije ne sme in ne more podvzeti ničesar. Sedaj čakam samo še na pozalania med Beogradom in Rimom, ko pa bodo ta končana, bom svoje predloge ponovil, kajti narod na Reki je izlaklan in potreben pomoči. Večina reškega prebivalstva ni kriva, da je prišlo na Reki do dogodkov, ki so se tam odigrali pod D' Annunzijevo vlado.

V interesu Jugoslavije je, da na Reki čimprej zavladajo normalne razmere, kakor tudi to, da bi se uporabljala kot plačilno sredstvo jugoslovanska valuta. Iz tega razloga, bi se morale SHS krone s prvotnimi žigi, ki se nahajajo tamkal v obtoku, izmenjati po ključu, kakor se je to zgodilo v Jugoslaviji, pri čemur bi se odbilo znanih 20%. Valutno vprašanje pa bi bilo treba rešiti, še predno bi dospela na Reko prve pošiljke živil. V slučaju, da bi živila dospela prej, bi morala Jugoslavija dati navodila bankam, naj prejemale plačila za nakazano blago v navadnih žigosanih kronah. V nasprotnem slučaju bi bil nakup živeža od strani ljudstva, ki ima denar te vrste, popolnoma nemogoč.

Vprijed reškega prebivalstva bi bilo, če bi se na Reki sestavila začasna vlada, v kateri bi bile zastopane vse sedanje politične stranke. Za Reko bi bilo najboljši, če bi postal predsednik reške države kakšen angleški ali ameriški veleindustrialec ali lastnik paroplovnega podjetja. S tem bi bila preprečena navlada kakšne posamezne stranke.

Borza.

Test, 5. t. m. avstrij. krona 4.75—5, češke 32—32.50, dinarji 74.75—75.50, dolarji 28.90—29, švic. franki 442—445. — Jadranska banka 390, Lloyd 1890.

Žitne cene. Iz Osijeka od 5. t. m. se poroča: Radi ustavitve tovarnega prometa cene žitu rasteje. Mliti plačajo pšenico po 1020 — 1040 kron. Moka 0 notira 15.50, za kuhanje 14.50, za kruh 13.50. Kozuza notira 410—420. Dovozi pa so radi omejenega prometa seveda zelo slabi.

Naša lesna trgovina. Radi stavke premogarjev in omejitve železniškega prometa ni skoro nikakega prometa z lesom. Povpraševanje po lesu je sicer znatno, toda prevažati ga ni mogoče. Cene lesa so

ostale povsem nespremenljive. Otvoritev prometa z Madžarsko bi mogla ožvzeti trgovino z gorivom in lesom za železniške vagona.

Obrtniško-industrijska razstava. v Celju. V letu 1922 ob priliki 30 letnice Obrtnega društva, namerava isto prirediti v Celju veliko obrtno - industrijsko razstavo. Pričelo se se za to razstavo že predpriprave. Naše Celje je za tako razstavo kakor nalašč pripravno mesto. Saj se nahaja okrog njega večje število moderno urejenih ručnikov, različnih tovarov ter drugih manjših obrtniških ter industrijskih podjetij, ki bi pa sloves pridobila posebno s tako razstavo. Nadalje imamo v bližini Celja razna kopališča in Celje samo je pred voljo slovelo kot krasno letovišče s krasnimi savinjskimi kopelji. Ker kopališča niso oddaljena, bodo posetniki listi imeli lepo priliko, si to razstavo ogledati. Upamo pa tudi, da bodo naši domačini in razni merodajni krogi šli prirediteljem razstave vseskozi na roko in jim omogočili to namero »veskosti« častno izvesti. Namerava se prirediti poseben oddelek za obrtniško in industrijsko umetnost. Obrtno društvo bo poslalo v Zagreb posebno komisijo, ki bo tam proučila zasnovanje take razstave. Obrtniška in industrijska podjetja pa se že sedaj opozarjajo, da se začno pripravljati na to razstavo, ki utegne biti velike važnosti za nadaljni razvoj obrtništva in industrije v Sloveniji.

Nova tovarna v Ljubljani. M. Založkar, izdelovalec drož, je kupil P. Supančičevo opekarno v mestnem logu, ki jo prezidava za tovarno drož.

Pisarna obrtno-zadružnega nadzorništva ter urada za pospeševanje obrti se je otvorila v Celju v Prešernovi ulici v hiši, kjer se nahaja pisarna dr. Kukovca.

Štiri in pol (4½%) odstotkov obresti plačuje od hranilnih vlog in vlog na tekoči račun Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, Marilji trg 8 ter jih izplačuje vsikdar takoj brez odpovedi. V časih najhujše denarne krize je Jugoslov. kredit. zavod svojim viagateljem v polni meri ustrezal ter si je pridobil s svojim solidnim poslovanjem splošno zaupanje. Prometa je imel lani nad 300 milijonov kron in jamstva glavica je narasla nad dva milijona kron. Jugoslov. kreditni zavod stoji neposredno pod državnim nadzorstvom. V Prekmurju ima v Murski Soboti in Dolnji Lendavi lepo procvitajoči podružnici, ki sta postali živec vsega gospodarskega življenja Prekmurja. Ker rastejo njegove naloge tedaj bolj in je dosedanja zadržana oblika pretesna, je vložena prošnja, da se spremeni »Jugosl. kreditni zavod« v delniško družbo t. j. v banko. Temeljna glavica banki 4 milijone kron je od članov-zadružnikov Jugoslov. kredit. zavoda že podpirana ter bo banka gotovo lepo uspevala, ker ima v Jugoslov. kreditnem zavodu trden temelj z lepo rezervno in bogato poprišče ter hvaležno poje v podružnicah v Prekmurju.

Gospodarska razstava v Pragi. 17. maja t. l. se vrši v Pragi gospodarska razstava, katere namen je, da se pokaže sedanje stanje češkoslovanskega gospodarstva.

Ekonomsko razmere v Romuniji. »Adaverul« poroča: Današnji položaj je dovolj dober, akoravno vsa prirodna bogatstva Romunije ne izkoriščajo dovolj. Produkcija lesa znaša 5 in pol milijona ton; od tega se izvažata 2 milijona. Produkcija nate je za časa vojne znatno nazadovata, vendar se že bliža normalni produkciji. — Državni dolg znaša 20 milijonov lejev. Državni proračun je povsem normalen. Dohodki znašajo okoli 6 milijard 116 milijonov, a izdatki 6 milijard 625 milijonov.

Francoska vina imajo sledeče cene: Rdečkasta vina (9 in pol stopinje) hektoliter po 85—90 frankov, rdeča vina (9—12 stopinj) hektoliter po 70—80 frankov, bela vina po 100 frankov hektoliter.

Nova ležišča premoga v Rusiji. Po nekom poročilu iz Moskve so odkrili pri Kislovodsku v Kavkazu nova ležišča kamneza premoga.

Dnevne vesti.

— Regentov božič. Prestolonaslednik Aleksander bo prebil božične praznike v Topolu.

— Kdaj nam vrnejo odtegnjeni 20%? Teče že drugo leto, odkar so nam pri Zgodovinskih bankovcev odtegnili 20%. Obiljubno je bilo, da se odtegnjene svote kmalu vrnejo, kar pa se še danes ni zgodilo. Poslanci naj v Beogradu odločno zahtevajo, da se obljuba brez odlašanja izpolni.

— Tujih šolskih sester ne potrebujemo. Pri Sv. Petru tik Maribora imajo šole šolske sestre, ki so sicer rodno Slovenke, toda njihovi konventi ne nekje v graški okolici z nacionalno Nemko kot prednico. Ravno tam imajo svojo matiko tudi nune, ki vzdržujejo dekliške šole v Apačah. Te pa dosedaj sploh slovenske niso znale. Ako tudi konvent preskrbi slovenske učiteljice, šolske sestre, vendar ostanejo pod nemškim vplivom, zato si lahko mislimo, kakšno bo njihovo delovanje v duhu jugoslovanske državne misli. Zakaj bi se ne mogla apaška šola podprati? Imamo šolske sestre, ki so dobre Slovenke in narodne vzgojiteljice v št. Rupertru pri Velikovem, ki bodo gotovo morale zapustiti kraj, ako se niso izgnane. — Namestite jih v Apače!

— Nadzorstvo nad ruskimi begunci. Ker je z različni dokumenti dognano, da so se ruski begunci začeli vtičati v naše notranje politične stvari, je ministrstvo za notranje stvari sklenilo, da se ustanovi poseben oddelček, ki bi se pečal izključno z ruskimi begunci in zbiral podatke o njihovem držanju.

— Bivši poverjenik dr. Vorstovšek dobi baje mastno sinekuro pri mestni hranilnici v Mariboru, ker se mu ne ljubi iti nazaj v šolo. Čisto po starem avstrijskem sistemu!

— Vsem članom in prijateljem »Jugoslovanske Matice«. Poloznice Jugoslovanske Matice se dobe brezplačno na vseh poštinih uradih brez izjeme. Kadar pošiljate udarno, kadar pošiljate prispevke, poslužite se poloznic! Nabirajte za »Jugoslovansko Matico«!

— Novi minister za agrarno reformo Uzunović je nastopil svoje mesto.

— Poročil se je g. inž. Ivan Domicelj z gđ. Milo Ferjanovo. Čestitamo.

— Poročil se je 4. tm. Ferdo Pokrznik, nadučitelj v Škalah z gđ. Maro Lazarjevo, profesorovo hčerko iz Gorice.

— Razpisana so mesta uradnih živno-zdravnikov na Vranskem, v Krškem, Št. Jerneju in Cerknici. Prošnje se vlagajo do 31. tm. Natančnojša določila v »Ur. listu«.

— Na štirirazredni v Boštjanu ob Savi (z nerazdeljenim dopoldanskim poukom) je razpisano novo mesto za učitelja (ali če tega ne bo, menda tudi za učiteljico — saj se je sklenilo zahtevati razpis sploh in ne z omejitvijo za moške proslilce). Lep kraj, oddaljen od železniške proge le pol ure, na kar se posebno opozarjajo mlajše moške učne moči s sposobnostnim izpitom. Ker je rok kratak (le do 16. t. m.) naj vložite prošnje takoj pri okrajnem šolskem svetu v Krškem.

— Klub »Soča« naznanja vsem svojim članom in prijateljem društva, da se vrše redni redni sestanki društva vsako soboto v gostilni »pri Zlatogorcu«, Gosposka ul. Jutri prodava g. Saša Železnikar o svojih doživljajih v Rusiji in Sibiriji.

— Nova pridobitev po domačem zavarovalnem zavodu. Splošna zavarovalna družba »Jugoslavija« je, kakor znano, prevzela do sedaj v naši kraljevini že dve veliki inozemski zavarovalnici in sicer zavarovalno družbo »Fenix« in pa »Graško« vzajemno zavarovalnico. V zadnjem času je pridobila ta družba še en zavarovalni zavod in sicer zavarovalno družbo »Franco-Hongroise«.

— Danska ročna torba z blagajniškimi ključki št. 16621, ročnica v zlato in več drugimi stvarmi, za namizno breme vrednosti, je bila pozabljena v torek, 4. t. m. v voz 3. razreda popoldanskega vlaka Ljubljana—Zidani most. V kupeju sta se vozili dve dami iz Trbovelj, en gospod iz Celja ter še neka dama. Pošten nadzilec se prosi, da najdeno odda proti dobri nagradi v hotelu »Vega«, Ljubljana, Celovška cesta 26, pri Antonu Maver. Obe dami iz Trbovelj naj blagovolita sporočiti svoj naslov na navedeno addresso. K.

Ljubljana.

— Ena, ki se niti policije ne boji. V noči od 6. na 7. tm. je na dosedaj še nepolnoznani način prišla v poslopje ljubljanskega ravateljstva na Bleiweisovi cesti velika podgana, ki je vso noč žrla in razdirala važne akte. Uničen je ves obsežen material, ki ga je celokupni policijski aparat z veliko vestnostjo in natančnostjo skoraj tedni dni zbiral o predznaki domišljij družbi v Zeleni jami. Prav lahko se zgodi, da se bodo zločinci pred poroto postavili na Mežakovo stališče, če: Sodnija naj nam dokaže, da smo kradli! Kako se jim naj dokaže vomi, ko ima dokaz podgana v trebuh! — Še večja škoda pa je spisov, ki so bili namenjeni za objavo v časopisih. Saj vomi se bodo v Ljubljani še ponavljali, vomičev se ne bo tako brez znanjajali, vomičev se ne bo tako brez znanjajali. Toda novice, ki so bile namenjene javnosti se ne povrnejo nikoli več. Občinstvo je predzrna podgana prikradla za mnogo

zanimivosti, da, celo pikantnosti. Vse te vesti so bile aktualne in najnovije, saj jih je policija marljivo zbirala še od lanskega Silvestrova večera, da jih izroči skupno po enem tednu uredništvu. Ne čudili bi se, ako bi se bila lotila podgana aktov pri carinskem uradu, kjer jih »mažejo« in sploh vsled naglega reševanja diše po »špelihi«.

— Zjutraj, ko so odprli policijsko pisarno, je podgana pobegnila, še preden se ji je mogla pravilno napovedati aretacija.

— Električna razsvetljava v Rožni dolini se obeta v najkrajšem času. Tvrdba Vojnovič je že postavila droge po celi naselbini.

— »Posredovalnica za begunce, ki je imela svoje prostore v baraki na južnem kolodvoru, je s koncem leta 1920 prenehala s svojim delovanjem. Njene agenda (odpremo beguncev v zasedeno ozemlje) je prevzel urad za zaščito beguncev, Turjaški trg 3-II.

— Nepredvidnost. Marija Kovič, žena brzojavnega mojstra iz Vodmata 54 je večer v štedilniku zakurila. Bila pa je tako nepredvidna, da je drva polila z bencinom in vžgala. Pri tem je bencin puhal s tako močjo iz štedilnika, da jo je po obeh rokah, po nogah in životu močno obžgal. Morali so jo prepeljati v bolnico.

— Mestna zastavljarnica ima tomesčno dražbo dne 13. ob 3. uri popoldne.

— Mestni kruh se bo prodajal v mestnih prodajalnah še do nedelje 9. tm. Od ponedeljka 10. tm. dalje preneha pekarna s svojim obratom popolnoma.

— Pripravljeni odbor odseka postajnih in pomožnih postajnih odpravnikov ZJZ. vabi vse tovariše in državne železnice, da se zanesljivo udeležijo stanovskega sestanka v nedeljo, 16. tm. ob 11. dopoldne v gostilni pri Novem Svetu, Gosposvetska cesta.

— Osrednja Zveza javnih naleščencev in vpekojencev ima v soboto, 8. tm. ob 20. uri najno odborovo sejo. Ker gre za važne stvari, je potrebna navzočnost vseh delegatov.

— Koncert za srednješolce. V nedeljo 9. t. m. priredi godalni koncert za srednješolce v veliki dvorani Uniona. Začetek ob 10 uri dop. Spored: 1. Haydn: d mol kvartet, 2. Mozart: B dur kvartet, 3. Beethoven: c mol kvartet. Razlago oskrbi prof. Kozina.

— Ekspozitni akademiki se pozivajo, da se udeležijo važnega sestanka v soboto, 8. tm. ob 2. pop. v restavraciji »Narodnega doma«.

— Telovalno društvo Sokol v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 23. tm. ob 9. zjutraj v telovadnici v Narodnem domu z dnevnim redom: Čitanje zapisnika zadnjega izrednega občnega zbora, poročila funkcionarjev, volitev novega odbora, slučajnosti. Informativni sestanki članov in članice bo v četrti dne 20. tm. ob 8. zvečer na galeriji telovadnice.

— »Društvo Jugosl. trg. visokošolca« v Beču naznanja akademikom, da se vrši ples eksportnih in konzularnih akademikov dne 12. t. m. v gornjih prostorih »Narodnega doma«. Vstopnina 20 K. Eventuelna pojavnost daje društveni tajnik vsa dan od 6. do 7. v kav. »Zvezda«.

— Pevsko društvo »Slavija« Vih-Glin vabi vse prijatelje petja na svoj koncert, kateri se vrši v nedeljo, dne 9. tm. ob pol 8. uri zvečer v ljudskem domu na Vih. Med pevskimi točkami se nahaja tudi pred kratkim zložen pesem »Soči« od neznanega skladatelja.

— Veliko predpustno plesno veselico priredijo magistratni nižji uslužbeni danes ob pol 8. zvečer v vseh zgornjih prostorih Narodnega doma. K občni udeležbi vabi veselilni odbor.

— Velik zabavni večer — Sportni ples — se vrši v nedeljo 8. tm. v vseh prostorih Narodnega doma. Na sporedu kabaret, japonska kavarua, ples, srečelov, šaliva pošla. Dostop brez posebnih vabil. Predprodaja vstopnic pri »Svetli«, Mestni trg in v drog. Kanc. Židovska ulica, Vstopnina 30 K za osebo, člani S. K. 10 K in akademiki 20 K, toda le v predprodaji pri »Svetli« v petek in soboto od 14. do 17. ure. K

Maribor.

Tihotapstvo za kolodvor. Skladišnik južne železnice Mihael Vihar, ki je bil v tem svojstvu svojčas uslužben v Mariboru in se sedaj nahaja na Dunaju, je pred kratkim dospel semkaj kot spremljevalec dvajsetih vagonov, določenih za materialno skladišče južne železnice v Mariboru. Proti večeru je pričel tamkaj razkladati iz omenjenih vagonov blago v skladišče za brzojavne pošiljave. Službeni stražnik in tudi prometni uradnik sta dognala, da gre za tihotapsko blago, ki je bilo takoj zaseženo. V zvezi s tem poizkusom tihotapstva sta tudi dva Viharjeva brata, ki sta uslužbeni na koroškem kolodvoru, ter skladiščni delavec Franc Peršon in železniški uslužbenec Anton Črepan. Dočim je glavni krivce Mihael Vihar pravočasno pobegnil, so bili drugi privrženi pred sodišče ter naznanjeni carinskemu uradu zaradi nadaljnega postopanja. Sedem zavojev zaseženega blaga, večinoma drobnine, je bilo naslovljenih na tukajšnjega trgovca Letonja, ki pa priznava, da je blago kupil in naročil železničarju Viharju, naj ga odpremi in

zacarini, odločno pa zanika vsako zvezo s poizkusom tihotapstva. — Pred nekoliko dnevi je na koroškem kolodvoru uslužbeni varnostni organ zapazil, da spravila železničar Simon Čeloško sumljive, s prunogom pomazane omote proti domu. Na zadevno vprašanje stražnika je odgovoril, da mu je izročil omote neki kurjač iz Nemške Avstrije z nalogom, naj jih spravi na dom in jih potem izroči tukajšnjima trgovcema J. H. in A. E. Zaslišana trgovca sta sicer priznala, da sta kupila blago v Avstriji, in sicer v Gradcu, in ga zaradi hitreje odpreme izročila nekemu zaupniku, da ga spravi čimprej v Maribor ter ga tudi zacarini in izroči njima. Blago je bilo zaseženo, železničar pa naznanjen carinskemu uradu v svrhu kazenskega postopanja.

Celje.

Slovensko šolstvo v celjski okolici. V celjski okolici je šolstvo v posebno mizernem položaju. V stari Avstriji je pritiskal germanizem, da se šolstvo v celjski okolici ni moglo razviti. Celjski nemški mogotci so celo preprečili pozidanje novega poslopja deške okoliske šole na mestnem teritoriju, tako da se nahajajo šolski prostori še danes v nehygieničnih prostorih starega poslopja. Dalje celjska okolica še danes nima državne dekliške šole, ampak se ista nahaja v samostanu šolskih sester, ki imajo za to istotako nezadostne prostore. Sedaj, ko so vse te ovire za razvoj slov. okliškega šolstva padle, bi bil pač skrajni čas, da bi se okoliški občinski zastop pričet bavit s tem vprašanjem, ki postaja od dne do dne bolj pereče. Kakor pa čujemo, ta zastop nima smisla za to in je odredel celo podporo šolskim sestram, katere so prošle, da bi jim priskočil na pomoč s kurjavo, ker pri mač. državnih podpori, katero dobivajo za to, da vzdržujejo z dobro voljo to dekliško šolo, skoro ne morejo izhajati. Tukaj bo treba vse pomisleke in bojazni glede stroškov vreči nastran in pričeti z reševanjem tega važnega kulturnega vprašanja.

Društvo lišnih posestnikov v Celju je imelo shod, na katerem je g. Frilich iz Ljubljane poročal o nameravani naredbi vlade, da se s 1. februarjem dovoli zvišanje najemnin za 80 odstotkov. Sklenila se je resolucija, v kateri se zahteva odprava zakona o varstvu najemnikov; če bi pa to ne bilo mogoče, pa vsaj, da se naredba o zvišanju najemnin sestavi v sporazumu z lišnimi posestniki.

Občni zbor dijaške kuhinje v Celju se je vršil dne 4. jan. v posojilnici dvorani celjskega Narodnega doma. Prof. Kožuh je kot predsednik otvoril občni zbor. Iz podanih poročil je razvidno, da je imela dijaška kuhinja v minulom poslovnem letu 85.129 kron 78 vin, denarnega prometa napram 19.431 K 96 v letu 1919. Prehranjevalo se je v začetku leta 57 dijakov, katerih število pa je tokom leta padlo pod 40. Skupni dohodek so znašali v minulom poslovnem letu 53.290 K 57 v, izdatki pa 37.089 K 99 v. Za hrano se je izdalo 31.559 K 38 v, za kurjavo 2.270 K 18 v in za inventar 778 K 85 vin. Stanje premoženja koncem minuloga poslovnega leta znaša 36.778 K 60 vin; društvo dijaški dom pa ima premoženja 76.359 kron 40 vin. Razpravljalo se je na občnem zboru tudi o vprašanju dijaškega doma. H koncu se je podelil staremu odboru absolutni in se nato zopet izvolil stari odbor s predsednikom prof. Kožuhom na čelu.

Zaradi prodaje šemalne vojašnice državni se hudeje »Cillier Zeitung«, Merda se ji zdi kupnina trideset milijona premala za področje.

Sportna slavnost, ki se je 5. tm. vršila v Narodnem domu, je v vseh ožirih izborna uspeha. V krasno ozaljšanih prostorih se je nabralo mnogo občinstva, kateremu se je nudilo obilo nepriljubljene zabave. Sportni klub, kot prireditelj veselice, se je res vsestransko potrudil, da je nudil posetnikom nekaj izbornega.

Koroško.

Nagrada renegatskim duhovnikom. Znani narodni odpadnik Pelnig, bivši administrator v Apačah pri Galiciji, je imenovan za mestnega pridigarja v Celovcu. Obenem je informator »Helmutsdiensta« za slovenske pokrajine, torej pravcati špijon. Drugi razgovor župnik Krizaj v Podložu ima tudi nezgovorilo, da dobi prvo dekanijo, ožr, prošnjo, ki se je izpraznil.

JAVNOSTI

Naše najvažnejše obrambno društvo se obrača do Vas z nujno prošnjo in neobhodnim pozivom.

Delo Jugoslovanske Matice je skrajno otežkočeno in se ne more razviti v zaželeni meri, ker manjkajo potrebni prostori za urad.

V beli Ljubljani, v vedno vzgledno narodni metropoli ni za »Jugoslovansko Matico« primernih in za njeno uspešno delovanje potrebnih prostorov.

Sporočamo to žalostno resnico, v trdni veri, da se zganilo vsi, ki jim je na srcu stvar, ki hoče našo vstajenje. Kje so naši ponosni domovi namenjeni narodnemu delu in vzgoji?

Na pomoč, dajte prostore samo toliko kolikor treba, da bo delo odgovarjalo važnosti naloge, ki si jo je postavila Matica.

V imenu velike nacionalne naloge, v

imeni bede zatiranih bratov, ki pričakujejo od nas dela in pomoči, kličemo: pomagajte, da bo mogla Jugoslovanska Matica delovati, se razvijati in vršiti svoje veliko naloge. Dajte ji toplega pribežališča, delavnice, da bo veselo stvarjala bodočnost.

RAZREDNA LOTERIJA.

3. in 4. t. m. so se vršila v Beogradu prva žrebanja naše razredne loterije. Dobile so dosedaj naslednje srečke:

1177	600 din:	39219	2000 din:
405	400 din:	983	5000 din:
477	600 din:	42983	200 din:
2502	200 din:	43317	200 din:
2833	400 din:	45093	200 din:
5317	600 din:	48081	200 din:
8601	1000 din:	259	400 din:
9604	400 din:	612	200 din:
11192	200 din:	49687	1000 din:
241	400 din:	50605	200 din:
12219	200 din:	51329	200 din:
725	400 din:	53353	200 din:
13151	200 din:	491	200 din:
15361	2000 din:	907	200 din:
16274	600 din:	54312	200 din:
19008	200 din:	743	200 din:
20211	1000 din:	55063	200 din:
237	400 din:	56286	200 din:
21411	400 din:	57956	200 din:
23010	200 din:	58062	400 din:
24390	200 din:	204	200 din:
941	200 din:	64033	200 din:
25064	200 din:	65802	200 din:
102	200 din:	66557	200 din:
26025	200 din:	67279	200 din:
222	200 din:	299	400 din:
708	200 din:	963	200 din:
29396	1000 din:	71097	200 din:
30934	600 din:	73799	400 din:
31470	200 din:	74096	200 din:
33234	400 din:	76881	600 din:
724	200 din:	79595	200 din:
37269	600 din:	655	10000 din:
80111	60000+20000=80000	premijsa	
81505	200 din:	93949	200 din:
594	400 din:	94219	400 din:
84055	200 din:	770	1000 din:
86247	400 din:	98072	200 din:
970	200 din:	783	200 din:
88881	200 din:	99371	600 din:
99617	600 din:	616	400 din:
93724	200 din:		

Sport in turistika.

Vremensko poročilo. Mojštrana. Temperatura 4 stopinje C; jasno, polno dobro. — Saninec ugoden. Snega na senčni strani do 70 cm, na sončni strani nekoliko manj. Sneg je podnevi mehak; za smuke manj ugoden. — Planina pod Golico. Temperatura 2 in pol stopinje C. Jasno solнечно. Sankališče: okrajna cesta Sv. Križ-Jesenice, dolga 5 km, že dokaj izvožena, spodnji del na več krajih odtajan. Na prvem delu saninec izvrsten, ker je v sonci. Snega 40 cm, v jutranjih urah osrežen, čez dan močno južen. Za smuke manj ugoden. Golica je dostopna in se je v ponedeljek pobelila. Obisk ob novem letu je bil zelo živahen. — Bleč. Temperatura —5 stopinj C; suh mraz, brez megle, jasno, lahien veter od severa. Sankališče v Zaki se urejuje. Jezero v Zaki zamrznjeno: led dokaj gladek; debelina 12 cm. — Saninec ugoden. — Smuka ugodna. Sneg osrežen, teren v Zaki že jako zvožen. Na jezera v Zaki je bilo ob praznikih opaziti mnogo občinstva, tako tujeve kot domačinov, ki so se izvrstno zabavali z drsanjem po ledu in sankanjem na novozgrajenem sankališču.

Gledališče in glasba.

Fra Diavolo. Svojčas ljubljansko gledališče ni moglo brez operete Živet, Truba je bilo občinstvo servisirati budalosti, da se je polnila blagajna. Ko smo se operete odklinali ni mihi tožil solz za ujo. In bilo je to velikega vzgojnega pomena. Ljudje so drčili in se drve ter se trgajo za vstopnice v opero. Še dijaško stojišče in hvalabogu tudi galerija ne marata več trapa. Pa če že vodstvo vplete v dostojen repertoar eno ali drugo čestitljivih starih oper, bi bilo res prav in vrede, če ne bi prišlo tako stary delo na oder v cirkuški obliki kot ravno »Fra Diavolo«. Frankski skladatelj Auber je strasal opere iz rokava: vsako leto eno, pa tudi več. Sam je bil veselje nravi, sročen in zadovoljen — še oženil se ni hotel — in prav tako vselega žanra so vse njegove opere. Scribe mu je dobavljat tekst, včasih prav čudne in neverjetne vsebine. Če se vrhi tega pri vzpizirivati Fra Diavola vse neverjetnosti toliko podčrtava kot se je v našem gledišču, dobi občinstvo namelo stare opere parodijo v prav Offenbachovem smislu. Nalašč za predpusti Ljudje so se zelo smejali, mene je samo Trubuhovič s svojim neprecenljivim humorjem pripravil parkrat do smeha. — Tokrat je stal pri pulu g. Balatka, resen in upoštevajo vreden muzik, ki bi mu pa stokrat bolj privoščili interpretacijo kakšnega pomembnejšega opernega dela kot pa ukvarjanje s paraturo starih vč. »Fra Diavola«. — Več se mi o uprizoritvi te opere ne zdi potrebno izgovarjati besed. Posebno pa si ne upam povedati resnice o Fra Diavolu prozi.

Člani »Hudožestvenega teatra« so se

poslovili od Zagreba v sredo, 5. t. m. po predstavi Čehove drame »Črešnjav vrt«. O tej priliki je bil izročen članom umetniškega gledališča lovorov venec, katerega sta umetnikom poklonila v imenu društva hrvatskih prijateljev dr. Livadić in g. Baladić. Članom je bil poklonjen lovorov venec tudi v imenu zagrebskega ruskega kruška.

Znanost in umetnost.

Dr. A. Ogris, Borba za jugoslovansko državo. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov VII. zvezek. Cena 32 kron, po pošti priporočeno 1.80 K več. Za našo javnost povsem nove stvari odkriva Ogrisov spis. Vseled stroge avstrijske cenzure smo med vojni le malo slišali, kaj delajo naši izseljenci v tujini in kako se trudijo, da bi pridobili zapadne države za našo nacionalno državo. Ljudje so se tajno krožila kaka novica, ali pa smo iz raznih avstrijskih protidredb slišali, da se mora v tujini nekaj pripravljati. O delovanju Jugoslovanskega odbora, katerega predsednik je bil Trumbić, smo le malo vedeli. Njegovo delovanje, zlasti njega slovenskih članov, nam odkriva sedaj Ogris. V »Borbi« nam popisuje, kako je prišlo do dobrovoljnške akcije, kako se je sklepala kriska deklaracija, vršil rimski kongres zatiranih narodov in kako se je ameriško javno mnenje postavilo na našo stran. Ogrisova knjiga je jako aktualen spis, ki ga bo z velikim zanimanjem čital vsak inteligent. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Mali oglasi.

Proda se: POSESTVO

400 oravov ob železnici, njeve, travniki, vrtograd, veliki gozdi cena kron 3.400.000 se prodajo. Ponudbe samo od resnih kupcev pod »Redka prilika št. 340«. Uprav. Jugoslavije, 21.

VELIKA MIŠA

z mizarjskim obrtom ob glavni cesti v Tr. bovilah se takoj ceno prodajo. 22

TRI MIŠE Z VRTOM

in gostilno v Ljubljani v predmestju se prodajo. Naslov pove uprava »Jugoslavije«, 10

PRODA SE ŠTEDILNIK

(Tischherd) in suknja, Zvonarska ulica št. 11-I. 13

2 ZIMSKI SUKNJI

1 modra obleka (čisto nova) možke galeša št. 42, 2 obleki in 1 plašč za deklice 15. let se po primerni ceni prodajo. Oglejte se v Gorupovi ulici št. 3-II. levo. 14

ZAPRT UMIVALNIK

in dva lesena kovačka se prodajo. Naslov v upravi. 15

CISTO SVINJSKO MAST

doma topljeno, razpošilja in ponudbe sprejema od 50 kg napel po najnižji dnevni ceni trdka Janjo Popovič, Ljubljana. 2116

Kupi se:

DOBRO OHRANJEN OTROŠKI VOZICEK se kupi. Cenjene ponudbe na upravo Jugoslavije. 17

Službe:

MLAD TRGOVSKI SOTRUDNIK

vojaščinu prost želi premeniti mesto, najrajši na deželo na Kranjskem. Cenj. dopis na upravo »Jugoslavije« pod št. 23. 23

NATAKARICA-BLAGAJNICA

išče službe v mestu ali na deželi. Zmožna je tudi vseh gospodinskih del, ter gre tudi kot gospodinja. Naslov pove uprava. 12

ZANESLJIVEGA IN VPOLJANEGA POTNIKA

iščem proti dobri plači. Naslov v upravi »Jugoslavije«. 18

ISČEJO SE ŠIVILJE

za izdelovanje perila za takoj. Naslov v upravi »Jugoslavije«. 18

STROJEPISKO

spretno in izurjeno sprejemmo takoj, zgleda se je v upravi »Jugoslavije«. 19

Razno:

MLAD TRGOVSKI SOTRUDNIK

išče mehlovano mesečno sobo. Prijazne ponudbe prosim pod št. 2517 na upravo 11. 2511

ANCERE:

Zelo mi je žal, da mi je ravno ta dan le več vzrokov popolnoma nemogoče. Tvoja najnovjša vest me nikakor ni vzradostila. Upam in pričakujem. 11

DOBRO IDOČO GOSTILNO

v zelo prometnem kraju na deželi se odda na račun pridni in zanesljivi natakari. Ponudbe če mogče s sliko pod »Dober zasluček« na upravo lista. 19

V NAJEM SE VZAME

dobrodošla gostilna takoj, najraje v bližini Ljubljane. Naslov pove uprava. 20

HRANO PRI PRIVATNI STRANKI

išče mlajši uradnik. Naslov v upravi Jugoslavije. 24

M. Zevacos

Kraljev vitez.Zgodovinski roman.
(Dalje.)

S to obljubo je četa izginila. Laffemas je plačal račun, nato je odšel tudi on.

Na vogalu Pižmove ulice je zavil pod pristrešek, stisnil se k zidu ter napel vid in poslušal. Deset korakov od njega, nedaleč od malih vrat bližnje hiše, je stala kočija z odprtimi durci; kočijaž je sedel na vodilnem konju in držal ostroge pripravljene, vajeti zbrane v rokah.

»S tem storim škodo neprecenljivo uslugo, je modroval Laffemas. Mislil, da bi bilo napak sprejeti zanj nagrado: takih stvari ne odtehta denar. Kesneje pa, ko bo svetlost gospodar nad kraljestvom, poračunamo itak o vseh dolgovih.«

Možiček se je vzpenjal v svojem kotu kakor hudobna žival; smehljaj grdega ponosa mu je preletel blede usta. Ko je minilo pol ure, se je začel vznemirjati.

»Ako bodo živine predolgo odlašali, je godrnjal sam pri sebi, »se utegne vrniti markiz in vse bo pri vragu. Oh, zakaj nisem pogumen, da bi se upal opraviti sam!«

Toda že je stala pred njim senca, sključena v porogljivem poklonu.

»Storjeno, vaša svetlost!« je javil poglavar.

»Kako?« je zaškril Laffemas. »Ali se norčuješ iz mene? Saj nisem slišal ničesar.«

»Pravim, da je storjeno, je ponovil bandit. »Plačajte kakor smo zmenjeni!«

»Niti solda, dokler ne vidim. — Mari misliš, lopov...«

Razbojnik je kratko pograbil volnuna za vrat in ga vlekel h kočiji. Napol zadavljeni Laffemas je pogledal vanjo ter videl žensko, ki je ležala na blazinah, vsa povezana in z zamašenimi usti. Pola obdobjanja se je odkril in globoko poklonil banditu. Nato mu je izročil možniček enake oblike in vsebine kakor poprej v beznici. Spet se je vzela od nekod šestorica ter obstopila glavarja, vrtnje v mošnjo z začimljenimi očmi. Razbojnik je prešel denar in ga spravil, rekoč:

»Kadar bo spet potreba, nas kod iskati... Utrnimo se, dečki, opravili smo!«

In res je izginila družba tako ne-slišno in bliskovito, da je obšel Laffemas dvom, ali ni mogoče le sanjal. Nato je zaprl kočijo in hotel baš zlesti na kozla: tedaj pa so se odprla hišna vrata, in nekdo je zavpil, kakor bi ga drli:

»Pomagaite! Gori! Tatovi, razbojniki, morijci! Pomagaite!«

Kočijaž je usel z ostrogami ter poglaval.

»Klesti, magari če konji erknejo!« je kričnil vohun za njim.

Ko pa je hotel zaviti v sosednjo ulico, ga je popadel nekdo z vso silo za vrat: bil je plemič, ki je slišal vpitje in pritekel brez sapa.

»Na pomoč! Gori! Gori! Razbojniki!« je tulil prejšnji glas.

»Molči, zrel!« je ukazal plemič, ki je bil zgrabil vohuna.

»Gospod markiz!« Oh, Bog se usmilil Oh...»

»Lanterne, pretemem te! Povej, kaj je delala ta kočija, kdo je ta človek in zakaj riviš kakor zvonikar!«

Bog, da bi mogel tudi jaz zvoniti plat! Ugrabili so gospo markizo!«

Henri de Cinq-Mars je strašno zakričal. Kočija je izginila baš tedaj na koncu ulice. Markiz je pomislil, da more izvedeti nieno pot samo od neznanca, ki ga drži v rokah. Ne meneč se za Lanternovo javkanje, je stisnil volnuna še trje.

»Ti si bil zraven, kaj?« je zavpil. »Priznaj, ali pa te zakoljem!«

Izdril je bodalo in ga nastavil Laffemas na grlo.

»Ne kolite me,« je zagrmel vohun skoraj mirno. »Povem vam vse.«

Cinq-Mars je nekoliko razklenil prste ter nehal ščegetati z bodalom. Laffemas pa si je oddehnil naglas in povzel:

»Pomirite se, gospod. Marionki Delorme ne preti nič zalega.«

»Kdo jo je dal ugrabiti? Kam jo peli?« Govori. Pri mrtvem očetu se ti zaklinjam, da te ubijem kakor psa, ako ne priznaš vsega do pičice.«

Mladi mož je drgetal od gneva in škenetal z zobmi.

»Ako priznam,« je pomislil Laffemas, »me Richelieu ubije. Ako ne priznam, me zakolje ta. In to v trenutku, ko je bila moja bodočnost zagotovljena! Oh, prekletstvo!«

»Odloči se!« je rekel Cinq-Mars.

Vzdignil je roko. Jeklo se je zasvetilo v mraku, toda manj zlovesče nego smehljaj, ki je maloma skrivil vohunovo črto.

»Ničesar vam ne morem povedati,« je dejal. »Prisegel sem tako. Leško na vas peljem tja.«

»Tja me popelješ?« je zasopel markiz.

»In vas celo spustim v hišo, kjer se nahaja Marion Delorme.«

»Ako storiš to, te zasujem z zlatom, slišiš?«

»Nu, dobro, pjdiva! Za kupček zlata sem ugrabil damo, ki vam je tako pri srcu. In ker mi obečate vi še več zlata, ne vidim, zakaj vam je ne bi vrnil.«

Odpravila sta se. Cinq-Mars ni vedel kaj dela, niti ni gledal, kam drži pot: toda krčevito je stiskal Laffemasev komolec. Ustavila sta se pred starinskim dvorcem.

»Tukaj smo!« je rekel vohun.

»Stopiva noter!« je dejal Cinq-Mars vročično.

Ako bi mu bil Laffemas pokazal zakurjen plavž, bi bil skočil vanj brez pomišljanja. Vohun je zaropotal s trkalom, in vrata so se odprla. Stopila sta v lepo prilično vežo.

»Kje sva?« je vprašal Cinq-Mars.

»Pri njegovi svetlosti, škofu lučonskem,« se je nasmehnil Laffemas. »Zdaj vidite, da krasotice ne čakajo slabi časi.«

Cinq-Mars je zaškrilpal z zobmi.

»Richelieu!« je vzkljnil z obupnim grohotom. »Leško bi si bil mislil! Dobro. Pelji me k svojemu gospodarju. Nič obotavljanja! Če ne, nekoliem vse, kar je v hiši, in tebe prvega!«

»Stopiva tu noter,« je dejal Laffemas. »Njegova svetlost vas srčime takol.«

Odprl je vrata. Markiz je vstopil; in preden je storil dva koraka je slišal rožljati za svojim hrbtom ključ in zapah. Obrnil se je: Laffemas ni bilo nikjer! Cinq-Mars se je zapodil v vrata, zlomil na njih bodalo, razbil si pesti, okrvaryl si nohte: potrgal je zaveso in prenoze, razbil na stenah

kroginkrog ter kričal kakor obseden. Kmalu pa je uvidel, da se njegovi kriki duše v tej kletki in in nikjer odprtine, skozi katero bi mogel poizkusiti beg, zakaj vrata so bila hrastova in tako močno okovana z železom, da jih niti s sekuro ne bi bil razbil. Celi dve uri je besnel nesrečni mladi mož: lokal je, prosil, rotel in nadal iz najhujšega gneva v naiglobo po-trtost. Zaman! Ves krvav in brez mo-či je nadel nazadnje na tla ter se one-svestil, mrmraje.

»Marion! Predraga, uboga moja Marion!«

XLVIII.

Krčma pri »Brilavcu ki rabi.«

Drugi dan okrog dveh poobdne je Laffemas po dolgem razgovoru s svojim gospodarjem odšel iz dvorca na Avguštinskem nabrežju, v katerem sta bila zaprta Marion Delorme in Cinq-Mars. Gled smehljaj mu je krožil ustnice v znak posebnega zadovoljstva.

»Povišaj sem! Zdi se, da zdaj držim njegovo svetlost. Moje vedenje v snodni zagati, ko sem ubil dve muhi namah, je bilo genialno! Tega ne pravim izg, to pravi sam Richelieu... Drži se, Laffemas: zdaj te tvoja naloga, zasledovati razgrajča in kralježrea, ki mu pravijo Ouse. Vraga, stvar je kočljiva. Eh, kaj! Da naidem le dve vrstici iz rok plemenitega vojvode, na ga dam obesiti, amen! In ko bo vojvoda visel... nu, recimo, ko bo tičal v Bastili, načnem veliki kos: maršala de Ancre! Con-cinila! To, to bo šele težava! Nu, lek se naide tudi zani.«

Pošljite naročnino!**Inženier Dr. Miroslav Kasal**

oblastveno poverjeni

stavbni inženier

LJUBLJANA,

Miklova ulica št. 7.

Specijel. stavbno podjetje

za betonske, železobetonske

in vodne zgradbe.

Izrada vodnih sil.

2 motorna kolesa,
2 godbena avtomata,
2 velika gramofona,
6 živalnih strojev,
več dvokoles

v prav dobrem stanu se ceno proda.
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Krznarstvo
A. Rot Ljubljana
Gradišče št. 7.

Sprejme v stroj kože divjačin,
katere popolnoma izgotovi v
garniture. — Sprejme iste v
moderniziranje.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do naj-
finjših nudi vedno v zalogi
tovarna klobukov in slamnikov

FRANC CERAR v STOBU

pošta in žel. postaja Domžale p. Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozadevna
dela ter preoblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani prevzema vsa naročila in
moderniziranje trdnj Kovačević i
Teržan v Prečernovi ulici št. 5, kjer
se sprejema v sredo in soboto.

Baterije la

na drobno in debelo, karbidne
svetilke in karbid priporoča

Ign. Vok, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

Pozor!

Dospela je velika pošiljatev raznih gum-
bov, igel, modnih stvari, vezenin, finih
žlic, ričic za čevlje, zapon, toaletnih
stvari, čevljarških potrebščin in orodja itd. — Za obilen obisk
se priporoča trdnja

JOS. PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najnižje cene na drobno in na debelo!

Trgovci!**Trafikanti!****POZOR!**

Cigaretni papir, strošnice vseh vrst, pis. papir, kremo, ličilo, vaze-
lina, ričve ribarice, konjske žetke, nogavice, rokavice, sviterje,
žale, žabe, sukanee, bombaž vseh znamk, vezalke, sesalke, plavilo,
ter vse galanterijsko blago kupite najceneje in po konkurenčnih cenah
pri trdnji

Oroslav Čertalič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

Le prvovrstno
stenografinjo
in strojepisko

išče velika industrijska pisarna v Ljubljani.
Prednost imajo moči večje srbsko-hrvatskega v govoru in pisavi
ter izvožbene v knjigovodstvu. Stalno nameščenje s takojšnjim
vstopom. — S prilogi opremljene ponudbe so v svrhu pred-
stavitve osebno oddati pri

Zvezi industrijcev, Ljubljana, Šelenburg. ul. 7/II.

Papir in pisalne potrebnosti.

Knjigarne in papirnice: Papir vseh vrst, pisalni
in risalni, konfekcionálni. Vse pisalne in risalne potrebnosti.
Trgovske knjige. Šapirografaparate in valjarje. Trakovi za pi-
salne stroje. Zadočnica.

Tiskarne in knjigovestnice: Tiskovni in časopisni
papir. Siva lepenka. Zica za vezenje knjig. Knjigovestno platno.
Marmornati in šagreni papir. Tiskarske barve. Masa za valjarje.

Trgovci in prodajalci: Papirne vrečice. Strošnice
za cigarete ter papirski Abadie in Jacobi. Smirgl- stekleni-
Crep- svileni- Tafet- papir.

NUDI: za najnižje dnevne cene in točni postrežbi

JADRAN veletrgovina papirja in pisal. materiala

DANE SINGER I DRUG, Zagreb, Frankopanska ul. 8.

Kolature za štednjake

(Herdringe)

rešetke za peči (Roste)

i sav ini trgovački lijev izradjuje i dobavlja:

ljevaonica željeza „SMEV“, tvornice strojeva u Bielovaru.

POZOR! **POZOR!**

Knjigarne in trgovine s papirjem ter g. trgovci!

Lične žepne koledarje za leto 1921

v obliki 6×4 cm komad po 2 K 80 v in 12×7 cm komad po
9 K dobavlja vsako množino

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani.

Poštul predal 74.

(Vedno v zalogi tudi lični notesi, bloki, pisar. knjige blag. dnevniki.)

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na do-
živetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško
doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnej-
šimi pogoji. V požarnem oddelku: zavarovanja vseh
premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se po-
škodujejo po ognju, strehi in po eksploziji svetilnega
plina po znano nizkih cenah. 456

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Čitajte! Razširjajte! Naročajte!

Narodna knjižnica:

1.—8. snopišč: Val. Vodnika izbr. spis.	broš. K 4.—
3.—5. Gaudamus	10.—
6.—9. Gadje gnezdo	12.—
10.—12. Boje noči	16.—
13.—15. Cankar: Moje življenje	broš. vez. —
16. Paberki iz Roža	broš. vez. —
17.—17. Bilke	broš. —

Knjige založbe „ZVEZNE TISKARNE“ v Ljubljani, Marijin trg 8.

Propagandne brošure:

Koroška	broš. K 4.—
Poglavje o stari demokraciji	2.—
Naša istra	1.—
Problemi malega naroda	2.—
Jugoslovanska žena za narodovo svobodo	2.—

Založba:

Iv. Albrecht: Slutnje	broš. K 8.—
	vez. 10.—

J. Glaser: Pohorske poti	broš. K 8.—
	vez. 10.—
Dr. J. Lah: Dore	10.—
M. Pugalj: Mimo eljev	10.—
Cvetko Golar: Kmečke povesti	10.—
Anton Pesek: Slepja ljubez	3.—
Marica Komarova: Sopek samotarko	broš. —
	vez. —
Kurentov album	broš. 5.—

Čitajte! Razširjajte! Naročajte!

Rastlinstvo naših Alp	broš. K —
Janez Ev. Stuhar: Slovenska narodna	15.—
mladina in njene naloge	20.—
Alfonz Meninger: Nauk o serviranju	10.—
Avon in Teffi: Humoreske	2.—
Zbirka ljudskih in fužinarskih izrazov	10.—
Razkrinkani Habsburžani	1.—
Iz devete dežele, predpustna burka	1.—

Zvezna tiskarna**TISKOVINE VSEH VRST.**

časopise, knjige, brošure,
cenike, leake, lepake,
vabila, vzporedne, račune
kuverte in pisemski papir
s firmo, vizitke, naslovnice
id. nalise hitro, lično in ceno.

Zvezna tiskarna

Naročila sprejema tudi upravništvo „Jugoslavije“
v Ljubljani, Marijin trg 8 ter njene podružnice v
Mariboru, Glavni trg; v Celju, Krulja Petra cesta in
v Pljuju, Prečernova cesta.

Zvezna tiskarna